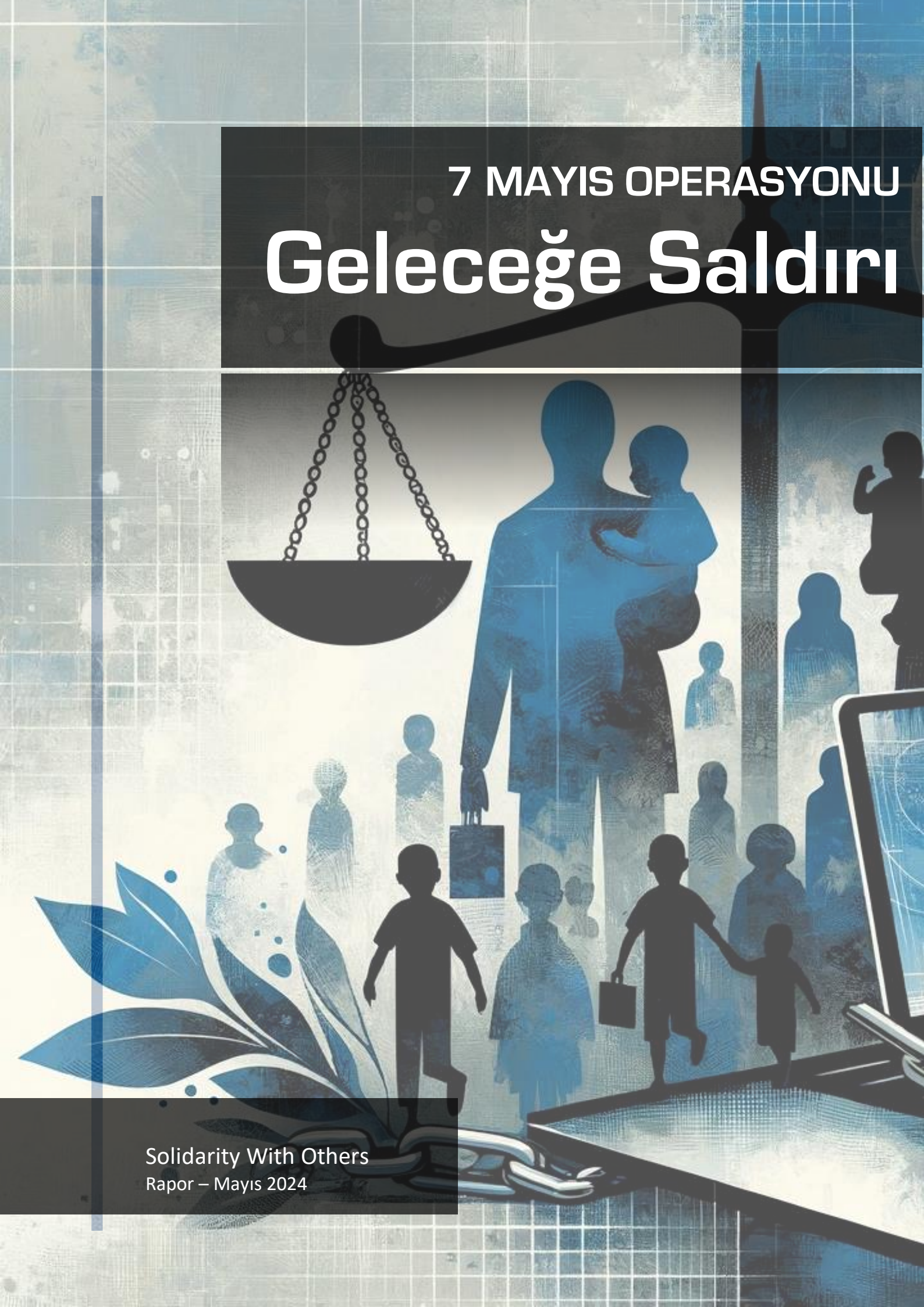

7 MAYIS OPERASYONU Geleceęe Saldırı

Solidarity With Others
Rapor – Mayıs 2024

İçindekiler

Giriş	2
Olay Detayı	2
Öğrencilere Yöneltilen ‘Terör’ Faaliyetlerine Dair Sorular	3
Gülen Hareketi ile İlişki İddialarına Dair Sorular	3
Yorum Soruları	4
Ticari Faaliyetlerle İlgili Sorular	4
Sosyal Çevreye İlişkin Sorular	4
Seyahat Özgürlüğüne İlişkin Sorular.....	5
Fiziki Takibe Dayalı Sorular	5
Telefon Dinlemeye Dayalı Sorular.....	6
Bireysel Vakalar.....	7
İstanbul’daki Sulh Ceza Hakimliklerinin 10 Mayıs 2024 Tarihli Tutuklama Kararları	9
Tutuklama Kararlarının Gerekçeleri.....	9
Eğitim Faaliyetlerinin Suç Sayılması.....	9
Örgüt İddiaları ve Aile Bağlantıları.....	10
Etkin Pişmanlık ve Soyut İddialar.....	10
Sosyal Etkinliklerin Suç Sayılması.....	10
Telefon Dinlemeleri ve Fiziki Takipler	10
Hukuki Çerçeve ve İhlal Edilen Haklar	11
İhlal Edilen Haklar:	11
Sonuç.....	12
Öneriler	12
Tutuklananların Serbest Bırakılması:	12
Bağımsız ve Tarafsız Soruşturma:	12
Adil Yargılanma Hakkının Korunması:	12
Çocuk Haklarının Korunması:	13
Eğitim Hakkının Korunması:	13
Özel Hayata ve Aile Hayatına Saygı:	13
Psikolojik Destek Sağlanması:.....	13
Uluslararası Hukuka Uyum:	13

Giriş

7 Mayıs 2024 tarihinde İstanbul'da ulusal ve uluslararası hukuku ciddi şekilde ihlal eden keyfi bir 'terör' operasyonu gerçekleştirilmiştir. İstanbul savcılığı ve polisi tarafından yürütülen operasyon, özellikle genç kız öğrencileri ve ailelerini hedef almıştır. Gözaltına alınan 48 kişiden 16'sı 13-18 yaşları arasında olan kız çocuklarıdır. Gözaltına alınanların büyük çoğunluğu, eğitim ve sosyal faaliyetler nedeniyle terörle bağlantılı suçlamalarla karşı karşıya kalmıştır. Bu rapor, İstanbul'da gerçekleştirilen operasyonun ardından yaşanan hak ihlallerini kapsamlı bir şekilde incelemekte ve değerlendirmektedir.

Amacı, yaşanan hak ihlallerini belgelemek, ulusal ve uluslararası kamuoyunun dikkatini çekmek ve bu tür ihlallerin tekrarını önlemek olan bu rapor, adaletin sağlanması ve insan haklarının korunması için gerekli önerileri de sunmaktadır. Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler ve anlaşmalar çerçevesinde hareket etmesi ve hukukun üstünlüğüne uygun davranması gerektiği vurgulanmaktadır.

Olay Detayı

7 Mayıs 2024 tarihinde, sabahın erken saatlerinde, İstanbul'un Beylikdüzü ilçesinde Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele ve Terörle Mücadele birimleri tarafından keyfi bir operasyon gerçekleştirildi. Operasyonun hedefinde Gülen Hareketi ile bağlantılı olduğu iddia edilen kişiler ve özellikle de genç kız öğrenciler vardı.

Operasyonda 48 kişi gözaltına alındı. Operasyon sonucunda gözaltına alınanların 13-25 yaş arası ortaokul, lise ve üniversite öğrencileri ile aileleri olduğu ortaya çıktı. Gözaltına alınanlar arasında yaşları 13-18 arasında 16 kız çocuğu da bulunuyordu. 4 günlük gözaltı süresinin ardından 32 kişi savcılık tarafından tutuklama talebiyle Sulh Ceza Hakimliğine gönderildi. 4 ayrı Sulh Ceza Hakimliği tarafından yapılan sorgulama neticesinde 32 kişiden 28'i tutuklandı. Küçük yaştaki 16 kız çocuğu ise, sorgulamalarının ardından operasyon günü geç saatlerde serbest bırakıldı.

Tutuklananların 4'ü öğretmen, 9'u ev hanımı, 1'i akademisyen, 1'i dış hekim, 1'i aile hekim, 10'u üniversite öğrencisi, 2'si ise işadamdır. 1 öğretmen, 1 ev hanımı ve 2 üniversite öğrencisi ise tutuksuz yargılanmak üzere serbest bırakıldı.

Gözaltına alma ve tutuklama gerekçesi olarak, kendilerine veya diğer öğrencilere konaklama sağlama, maddi destek olma, dil öğrenimine yardımcı olma ve eğitim amaçlı etkinlikler düzenleme gibi faaliyetler gösterildi. Bu faaliyetler, öğrencilerin yasal ve eğitim amaçlı ihtiyaçlarını destekleyici

nitelikteydi. Ancak, bu eylemler 'terör faaliyetleri' olarak nitelendirildi ve bu kişiler terörle bağlantılı suçlamalarla karşı karşıya kaldı.

Operasyon sırasında, evler zorla arandı ve çocuklar, ailelerinin ve avukatlarının itirazlarına rağmen, güç kullanılarak polis araçlarına bindirilip gözaltına alındı. Bu süreçte, çocukların ve ailelerinin yaşadığı travma, gözaltı koşulları ve çocuklara yönelik muamele, çeşitli insan hakları ihlallerini de beraberinde getirdi. 16 çocuk, sorguları sırasında yasal temsilden yoksun bırakılma, zorla itirafa zorlama, gözdağı verme, yakınlarına haber vermenin engellenmesi ve ifadelerinin manipüle edilmesi gibi ağır ihlallere maruz kaldı. Gözaltı sürecinde 18 yaşından küçük 16 çocuk, avukat desteği olmaksızın, tehdit ve baskı altında 15 saat boyunca sorgulandı. Ailelerine karşı itiraflarda bulunmaya zorlandılar. Gözaltı sırasında hakları söylenmeyen, bağırarak ve ailelerine hakaret ederek korkutulan çocuklara ifadeleri sırasında avukat desteği de sağlanmadı.

Ayrıca, gözaltına alınan yetişkinler ve çocuklar hakkında polis tarafından uzun süreli teknik ve fiziki takip yapıldığı, telefonlarının dinlendiği ve adımlarının sürekli izlendiği belirlendi.

Yetişkinler 4 gün boyunca gözaltında tutuldu. Üniversite öğrencisi olan kız çocukları, 'gelecek planlaması yapma, suçlu olarak buradasın' denilerek suçlamaları kabul etmeleri ve diğer arkadaşlarını suçlamaları için tehdit edildiler. Bazıları "etkin pişmanlık" yasasından yararlanarak "itirafçı" olmaları için ağır baskılara maruz bırakıldı. Bunu reddedenlerin hepsi tutuklandı. Bunların arasında 3 kızıyla birlikte gözaltına alınan ve kısa süre önce karaciğer nakli yapılan Parkinson hastası A.B. ve kızı da bulunuyor.

Öğrencilere Yöneltilen 'Terör' Faaliyetlerine Dair Sorular

Gülen Hareketi ile İlişki İddialarına Dair Sorular

Operasyon sırasında üniversite öğrencisi genç kızlara yöneltilen sorular, ilk olarak Gülen hareketiyle ilişkilendirilen kurumlar ve faaliyetler üzerinde yoğunlaşmıştır. Özellikle, OHAL KHK'ları ile kapatılan Zaman Gazetesi veya Sızıntı Dergisi gibi yayın organlarına abonelik, ByLock uygulamasının kullanımı, el konulan ve kapatılan Bank Asya'da hesabı olma gibi belirli noktalara odaklanan sorular, bireylerin ifade özgürlüğüne, haber alma hakkına ve finansal özgürlüklerine yönelik bir müdahaleyi yansıtmaktadır. Bu tür soruların sorgulama sürecinde yer alması, kişisel ve meşru faaliyetlerin sorgulanmasını ve suç faaliyetiyle bağlantılandırılmasını öne çıkarmakta ve bu da özgürlüklerin korunmasına yönelik ciddi bir tehdit oluşturmaktadır.

Öğrencilere, Gülen hareketiyle ilişkilendirilen ve yine OHAL KHK'ları ile kapatılan dersaneler, eğitim kurumları veya yurtlara katılımları da sorulmuştur. Bu tür faaliyetlerin yasal olduğu ve suç oluşturmadığı dikkate

alındığında, bu tür soruların sorgu sürecinde yer alması, eğitim haklarının ve özgürlüklerin ihlal edilmesi anlamı taşımaktadır.

Ayrıca, 'himmet', 'kurban', 'fitre' gibi dini veya bağış adı altında yapılan yardımlar da sorgulanmıştır. Yasalara uygun bu tür bağışlar kişisel inançlar doğrultusunda yapılmakta ve bu tür soruların yöneltmesi, bireylerin dini özgürlükleri ve mali gizlilik haklarını ihlal etmektedir.

Yorum Soruları

Operasyon sırasında üniversite öğrencisi genç kızlara yöneltilen yorum ve değerlendirme niteliğindeki sorular, ceza soruşturmasının ruhuna aykırıdır ve delil-suç bağının yokluğuna işaret etmektedir.

Özellikle, 15 Temmuz 2016'daki darbe girişimi esnasında nerede bulduklarına dair detaylı açıklamalar istenmesi, bireylerin olaylarla ilişkilendirilme çabası olarak algılanmıştır. Bu tür sorular, suçluluğu varsayma eğiliminde olduğu gibi, savunma haklarını da ihlal etmektedir.

Ayrıca, öğrencilere Fethullah Gülen'e yönelik bakış açıları ve Gülen hareketinin nihai amacını sorgulayan sorular yöneltilmiştir. Bu tür yorum soruları bireylerin düşünce ve inanç özgürlüğüne müdahale anlamı taşımaktadır.

Ticari Faaliyetlerle İlgili Sorular

Operasyon sırasında üniversite öğrencisi genç kızlara yöneltilen ticari faaliyetlerle ilgili sorular, kişisel mahremiyetin ve finansal gizliliğin ihlal edilmesiyle sonuçlanabilecek niteliktedir.

Öncelikle, öğrencilerden ticari, zirai veya mesleki faaliyetleri dışında elde ettikleri gelirler hakkında bilgi vermeleri talep edilmiştir. Benzer şekilde, üniversite öğrenimleri esnasında aldıkları burslarla ilgili de açıklama istenmiştir. Ayrıca, üniversite öğrenimi sırasında kaldıkları evlerin kira ve faturalarının nasıl ödendiğiyle ilgili sorular sorulmuştur.

Yürütülen soruşturma ile alakası bulunmayan bu tür sorular, öğrencilerin bireysel tecrübelerine odaklanarak kendileri aleyhine keyfi delil üretilmeye çalışıldığını göstermekle birlikte, kişisel mahremiyetin ihlal edilmesine ve finansal gizliliğin zedelenmesine de yol açmaktadır.

Sosyal Çevreye İlişkin Sorular

Operasyon sırasında üniversite öğrencisi genç kızlara yöneltilen sosyal çevreyle ilgili sorular, kişisel mahremiyetin ihlal edildiğini ve sosyal ilişkilerin keyfi bir şekilde incelendiğini göstermektedir.

Öğrencilerden üniversite öğrenimine başladıkları zamandan itibaren kaldıkları adresler ve kimlerle birlikte kaldıklarıyla ilgili detaylı bilgi talep edilmiştir. Bu tür sorular bireylerin sosyal ilişkilerini ve kişisel yaşamlarını açığa çıkarma gayreti taşımaktadır.

Ayrıca, öğrencilere yöneltilen, Gülen hareketiyle ilişkilendirilen kişilerin kendilerini ziyaret edip etmediği veya kendileri ile iletişime geçip geçmedikleri şeklindeki sorular da sosyal çevresinin keyfi bir şekilde incelendiğini ortaya koymaktadır.

Yine, öğrenciler, yurt dışında yaşayan Gülen hareketi üyesi kişilerle irtibatlı olup olmadıklarına dair sorular ile de karşılaşmış olup, bu tür sorular bireylerin ifade özgürlüğüne müdahale etme ve sosyal özgürlüklerinin sınırlandırılması anlamı taşımaktadır.

Seyahat Özgürlüğüne İlişkin Sorular

Operasyon sırasında üniversite öğrencisi genç kızlara yöneltilen seyahatle ilgili sorular, bireylerin seyahat özgürlüğünü sınırlayabilecek niteliktedir.

Öğrencilerin bir turizm firması ziyareti 'örgütsel' bir geziyle ilişkilendirilmiş ve bu konuda kendilerinden ayrıntılı açıklama istenmiştir.

Bireylerin seyahat özgürlüğünü ve seyahat amacını sorgulama eğiliminde olan bu tür sorular, bireylerin seyahat etme hakkını sınırlamakta ve seyahat özgürlüğü hakkını baltalamaktadır. Kişilerin seyahat amacını ve tercihlerini sorgulamak, bireylerin kişisel özgürlüklerini ve mahremiyet haklarını ihlal eder.

Ayrıca, öğrencilere yeni tanışılan kişilerle yurt dışına çıkmanın "hayatın olağan akışına uygun olup olmadığı" sorulmuştur. Ceza soruşturmasının kapsamı dışında kalan ve tamamen yasal bir hakkın kullanımını terörize eden bu sorular kişilerin seyahat etme tercihleri ve seyahat arkadaşları hakkında yargıda bulunulduğunu ortaya koymakta ve öğrencilerin peşinen suçlu sayıldıklarını göstermektedir.

Fiziki Takibe Dayalı Sorular

Operasyon sürecinde, üniversite öğrencisi genç kızlar, polis tarafından uzun süre fiziki takip altında tutulmuş ve her adımları fotoğraflanarak kayıt altına alınmıştır. Ancak, bu takip süreci sonucunda hiçbir suç unsuruna rastlanmamıştır. Yine de, sorgu esnasında, öğrencilere bu kayıtlar gösterilerek, günlük yaşama dair normal aktiviteleri sanki örgütsel faaliyetler gibi lanse edilerek şu şekilde sorular yöneltilmiştir:

- (Uzun süreli bir takipten sonra:) "Aileniz İstanbul'da ikamet etmekteyken neden başka bir evde kalmaktasınız?"
- "...önce ... hastanesine gittiğiniz, ardından ... adresindeki eve uğradığınız ve ... evinde konakladığınız tespit edildi. Bu konuda ifadenizi veriniz."
- "... adresine giriş yaptığınız, sonrasında elinizde içeriği belli olmayan siyah renkli aker ibareli torba ile çıkış yaptığınız belirlendi. Bu ziyaretin amacı neydi ve poşetin içinde ne vardı?"
- "... isimli şahıs sizden 1 gün önce ... adresine gittiği için sizin aynı adrese bir gün sonra gitmeniz örgütsel görüşme olarak değerlendirildi. Bu konuda ifadenizi veriniz."
- (Poşet içindekilerin yemek olduğunu beyan etmenize rağmen, başka bir şüpheli tarafından meyve olarak nitelendirilmesi üzerine) "... çelişki içeren konular hakkında ifadenizi veriniz."
- "...'ya beyaz renkli bir poşet verdiğiniz, ..., ...'nın sizin poşetinizin içinden bir şey aldığı tespit edildi. Bu konuda ifadenizi veriniz"
- "... adresteki evden çıkış yaptığınız, ardından ... ile buluşup, ... sonra ailenizin ikametine geçtiğiniz ve oradan ayrılarak arkadaşınız ... ile buluştuğunuz tespit edildi. Bu konuda ifadenizi veriniz."

Bu şekilde, fiziki takibe dayalı soruların günlük yaşama dair normal aktiviteleri örgütsel faaliyetler gibi göstermeye yönelik olduğu ve bireylerin kişisel özgürlüklerini sorgulamaya dayandığı görülmektedir.

Telefon Dinlemeye Dayalı Sorular

Polis, terör suçlusu diye üniversite öğrencisi genç kızlar hakkında aldığı mahkeme kararlarıyla uzun süre öğrencilerin telefonlarını dinlemiştir. Ancak bu süreçte öğrencilerin günlük yaşamlarına ait aktivitelerden başka bir şey bulamamıştır. Bununla birlikte, bulunamayan suç unsurlarını sanki' gizli bir terör faaliyetinin' delilleriymiş gibi lanse ederek, öğrencilere aşağıdaki gibi sorular yöneltmiştir:

- "... ile aynı adresten baz verdiğiniz tespit edilmiştir. Bu konuda ifadenizi veriniz."
- "Görüşmede '.. üzülüyor' dediğiniz konu nedir?"
- "Görüşme ve sinyal verisinin sizin '..' ile aynı evde kaldığınızı doğrular nitelikte olduğu değerlendirilmektedir. Konu hakkında ifadenizi veriniz."
- "... isimli şahıstan bahsettiğiniz, ... buluşma planı yaptığınız... Konu hakkında ifadenizi veriniz."
- "... ile buluştuğunuz, ... ayrıldığınız, ... ile ders yaptığınız değerlendirilmektedir. Konu hakkında ifadenizi veriniz."
- "Konuşmalarda yurtdışı gezisi hakkında görüşmeler olduğu anlaşılmaktadır... İfadenizi veriniz."

Bu durum, günlük yaşam aktivitelerinin bile terör faaliyetleriyle ilişkilendirilerek bireylerin haklarının ihlal edilmesine ve adaletsizliğe yol

açabileceği gerçeğini göstermektedir. Bu anlamda, polisin uzun süre dinlediği telefon görüşmelerinden elde edilen bilgilerin, kişisel mahremiyetin ve özgürlüğün kısıtlanması için kullanılmasının, hukukun üstünlüğü ilkesine ve insan haklarına aykırı olduğu açıktır.

Bireysel Vakalar

- A.G.: A.G., eşi hakkında yapılan teknik takip nedeniyle eşiyle birlikte gözaltına alınmış ve tutuklanmıştır. A.G.'nin tutuklanması, yalnızca eşinin teknik takip altında olması nedeniyle gerçekleşmiştir. Bu durum, bireyin suçlu olup olmadığına bakılmaksızın yakınlarının faaliyetleri nedeniyle cezalandırılmasının bir örneğidir ve adil yargılanma hakkının ihlali anlamına gelmektedir.
- R.G.: İngilizce öğretmeni olarak çalışan R.G., beş ilköğretim öğrencisine İngilizce dersi verdiği için tutuklanmıştır. Eğitim faaliyetleri nedeniyle tutuklanma, eğitim ve öğretim özgürlüğüne ciddi bir müdahale oluşturmaktadır. R.G.'nin durumu, öğretmenlerin eğitim verdikleri için cezalandırılmasının endişe verici bir örneğidir.
- H.A.: Üniversiteye giden kızı ile birlikte gözaltına alınan H.A., ortaokul çağındaki kızı İngilizce dersine katıldığı için üniversiteye giden kızıyla birlikte tutuklanmıştır. Eğitim faaliyetlerinin suç sayılması, eğitim hakkının ciddi bir ihlali anlamına gelir. H.A. ve kızının tutuklanması, ailelerin çocuklarının eğitime katkıda bulunmalarının cezalandırılmasıdır.
- Z.A.: Üniversite öğrencisi Z.A., annesiyle birlikte gözaltına alınmış ve tutuklanmıştır. Z.A.'nın ve annesinin birlikte tutuklanması, ailelerin bir bütün olarak cezalandırılmasını göstermektedir. Bu durum, bireylerin suçlanabilirliklerinden bağımsız olarak aile bağları nedeniyle cezalandırılmalarının bir örneğidir.
- E.G.: Eşi daha önceden tutuklanmış olan E.G., kendisi de tutuklanarak iki küçük çocuğu anne ve babasız kalmıştır. E.G.'nin tutuklanması, aile bütünlüğünün korunması hakkının ihlalidir. Çocukların anne ve babalarından mahrum bırakılması, çocuk haklarının ciddi bir ihlalidir.
- G.G.: İlköğretimde okuyan kızı İngilizce dersine gittiği için tutuklanmıştır. Eşi daha önceden tutuklanmıştır. G.G.'nin tutuklanması, eğitim ve öğretim özgürlüğünün yanı sıra aile bütünlüğünün korunması hakkının ihlalidir. Bu tür uygulamalar, ailelerin tamamının cezalandırılmasına yol açmaktadır.
- G.Ş.: Üniversite öğrencisi kızı ile birlikte tutuklanmıştır. G.Ş.'nin ve kızının birlikte tutuklanması, aile üyelerinin birbirlerine bağlı olarak

suçlanmalarının bir örneğidir. Bu durum, adil yargılanma hakkını ihlal etmektedir.

- N.E.: 70 yaşındaki kayınvalidesi ile birlikte gözaltına alınmış ve İngilizce öğretmenini eve bıraktığı için tutuklanmıştır. Aynı suçlamayla ikinci kez tutuklanmıştır. N.E.'nin tutuklanması, yaşlı bireylerin de bu tür operasyonlardan etkilenebileceğini göstermektedir. Suçlamaların keyfi niteliği, adil yargılanma hakkının ve bireysel özgürlüklerin ihlal edildiğini göstermektedir.
- R.Y.: İlköğretimde okuyan kızı ile birlikte gözaltına alınmış ve kızı İngilizce dersine gittiği için tutuklanmıştır. R.Y.'nin ve kızının tutuklanması, eğitim hakkının ihlal edilmesi anlamına gelmektedir. Bu tür uygulamalar, çocukların eğitimine katkıda bulunmanın suç sayılmasının bir örneğidir.
- H.Ç.: Üniversite ve lise öğrencisi kızları ile birlikte gözaltına alınmış ve üniversite öğrencisi kızıyla birlikte tutuklanmıştır. H.Ç.'nin ve kızlarının tutuklanması, ailelerin bir bütün olarak cezalandırılmasının bir başka örneğidir. Eğitim haklarının ihlali ve aile bütünlüğünün bozulması söz konusudur.
- K.D.: Lise öğrencisi kızı ile birlikte gözaltına alınmış ve kızının arkadaşlarını evinde akşam yemeğine davet ettiği için tutuklanmıştır. K.D.'nin tutuklanması, sosyal faaliyetlerin suç olarak nitelendirilmesinin bir örneğidir. Bu durum, bireylerin sosyal ilişkilerinin ve ev içi aktivitelerinin bile suç sayılabileceğini göstermektedir.
- E.M.: 7 çocuk annesi olan E.M., ilköğretime giden kızı ve 16 aylık bebeği ile birlikte gözaltına alınmış ve bebeğini emzirmesine izin verilmemiştir. İlköğretim çağındaki kızı ders aldığı için tutuklanmıştır. E.M.'nin tutuklanması, anne ve çocuk haklarının ciddi bir ihlalidir. Bebeğin emzirilmesinin engellenmesi, insanlık dışı muamele kapsamına girmektedir.
- F.Ö.: Lise öğrencilerini evine davet ettiği için tutuklanmış ve aynı suçlamayla hakkında başka bir davası daha bulunmaktadır. F.Ö.'nün tutuklanması, eğitim faaliyetlerinin suç sayılmasının bir başka örneğidir. Bu durum, eğitim özgürlüğünün ve sosyal ilişkilerin ihlal edilmesini göstermektedir.
- M.E.: Lise öğrencisi 3 kızıyla birlikte gözaltına alınmış ve gözaltındaki kızlardan birine 2 kız kardeşinin ve annesinin isimleri söylenerek bunlarla bağlantısının ne olduğu sorulmuştur. Çocuklarını kursa gönderdiği için tutuklanmıştır. M.E.'nin tutuklanması, çocuklarının eğitimine katkıda bulunmanın cezalandırılmasını göstermektedir. Aile üyelerinin birbirleriyle bağlantılı olarak suçlanması, adil yargılanma hakkının ihlalidir.

- Z.T.: Öğrencilere eğitim koçluğu yaptığı için gözaltına alınmış ve tutuklanmıştır. Z.T.'nin tutuklanması, eğitim koçluğu gibi yasal ve meşru faaliyetlerin suç sayılmasının bir örneğidir. Bu durum, eğitim ve öğretim özgürlüğüne ciddi bir müdahale oluşturmaktadır.
- A.B.: 2 lise öğrencisi ve 1 üniversite öğrencisi kızları ile birlikte gözaltına alınmış ve üniversite öğrencisi kızıyla birlikte tutuklanmıştır. A.B.'nin ve kızlarının tutuklanması, ailelerin bir bütün olarak cezalandırılmasının bir başka örneğidir. Eğitim haklarının ihlali ve aile bütünlüğünün bozulması söz konusudur.
- A.B. (Üniversite Öğrencisi): Üniversite 1. sınıf öğrencisi olan A.B., annesiyle birlikte tutuklanmıştır. A.B.'nin ve annesinin tutuklanması, gençlerin eğitim haklarının ihlal edilmesini ve aile bağlarının cezalandırılmasını göstermektedir. Bu durum, adil yargılanma hakkını ve aile bütünlüğünü ihlal etmektedir.
- H.K.: Üniversiteye giden arkadaşı ile birlikte ev tuttuğu gerekçesiyle tutuklanmıştır. H.K.'nin tutuklanması, bireylerin konaklama tercihleri nedeniyle cezalandırılmasını göstermektedir. Bu durum, bireysel özgürlüklerin ve özel yaşamın ihlal edilmesinin bir örneğidir.

Bu vakalar, 7 Mayıs 2024 tarihinde İstanbul'da gerçekleştirilen operasyonun geniş kapsamlı insan hakları ihlallerini gözler önüne sermektedir. Eğitim, ifade, seyahat ve aile bütünlüğü gibi temel haklar ciddi şekilde ihlal edilmiştir. Bu tür uygulamalar, bireylerin meşru ve yasal faaliyetlerinin terör faaliyetleri olarak nitelendirilmesi yoluyla suçlanmasını göstermektedir.

İstanbul'daki Sulh Ceza Hakimliklerinin 10 Mayıs 2024 Tarihli Tutuklama Kararları

İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından tutuklama talebiyle Sulh Ceza Hakimliğine sevk edilen 32 kişiden 28'i, 10 Mayıs 2024 tarihinde 'Silahlı Terör Örgütüne Üye Olma' suçlamasıyla tutuklanmıştır. İstanbul'daki dört farklı Sulh Ceza Hakimliği, bu tutuklama kararlarını tamamen keyfi gerekçelerle almıştır.

Tutuklama Kararlarının Gerekçeleri

Eğitim Faaliyetlerinin Suç Sayılması

Hakimlikler, tutuklama kararlarını sadece kız öğrencilerin ve ailelerinin karşılıklı dayanışma çerçevesinde yürüttükleri eğitim faaliyetlerine dayandırmıştır. Öğrenci evlerinin varlığı, öğrencilerin bu evlere isim vermesi ve bu evlerin giderlerinin karşılanması sözde 'örgütsel yapılanma'nın varlığına

yeterli delil olarak görülmüştür. Ayrıca, bazı öğrencilere burs verildiği de iddialar arasındadır. Öğrenci evlerinin isimlendirilmesi ve burs verilmesi gibi faaliyetler, eğitim hakkı kapsamında yasal ve meşru faaliyetlerdir. Bu tür faaliyetlerin suç unsuru olarak değerlendirilmesi, hukuk devleti ilkelerine aykırıdır ve bireylerin eğitim haklarının ihlal edilmesi anlamına gelmektedir.

Örgüt İddiaları ve Aile Bağlantıları

Hakimlikler, KHK ile meslekten ihraç edilen veya daha önce yine keyfi şekilde haklarında 'terör' suçlamasıyla adli işlem yapılan yetişkinlerin, çocuklarını kendi sosyal çevrelerindeki kişilerle birlikte eğitime girişimlerini, temelsiz şekilde 'örgüte eleman kazandırma' olarak değerlendirmiş ve bunu tutuklama gerekçesi yapmıştır. Ayrıca, kız öğrencilerin birinci derece akrabalarının sözde 'terör örgütü' kapsamında yargılanmasının bu öğrenciler için de suçluluğun delili olarak gösterilmeye çalışılmıştır.

Aile üyelerinin faaliyetleri nedeniyle bireylerin suçlanması, adil yargılanma hakkını ihlal eder. Suçun şahsiliği ilkesi gereği, bir kişinin suçu yalnızca kendi fiilleri üzerinden değerlendirilmeli, aile üyelerinin faaliyetleri nedeniyle bireylerin cezalandırılmaması gerekmektedir.

Etkin Pişmanlık ve Soyut İddialar

Hakimlikler, polis tarafından ifade vermeye zorlanan iki kız çocuğunun ve bir küçüğün beyanlarını delil olarak kabul etmiştir. Bu beyanlarda, öğrencilerin Instagram, Telegram ve Google Meet gibi programlar kullanılarak iletişim kurdukları ve sözde 'gizliliğe riayet ederek' birlikte hareket ettikleri iddia edilmiştir. Ancak, sosyal medya ve iletişim araçlarının kullanımı, suç teşkil etmemektedir. Bu tür soyut iddiaların delil olarak kabul edilmesi, hukuki güvenlik ilkesine aykırıdır.

Sosyal Etkinliklerin Suç Sayılması

Hakimlikler, üniversite öğrencilerinin sosyal etkinliklerini terör suçu kapsamında değerlendirmiş ve yurtdışı gezilerinin 'örgütsel faaliyet' olarak planlandığını iddia etmiştir. Erasmus gibi yasal programlara katılmak için yapılan pasaport başvuruları, 'örgütsel yurtdışı gezisi' olarak lanse edilmiştir.

Sosyal etkinlikler ve yurtdışı eğitim programları, bireylerin gelişimi için önemli ve yasal faaliyetlerdir. Bu tür etkinliklerin suç unsuru olarak değerlendirilmesi, bireylerin eğitim ve seyahat özgürlüğünü ihlal etmektedir.

Telefon Dinlemeleri ve Fiziki Takipler

Hakimlikler, kız öğrenciler hakkında yapılan telefon dinlemeleri ve fiziki takiplerin suçu ispatladığını iddia etmiştir. Ancak, hangi görüşmenin nasıl suç

teşkil ettiği veya fiziki takip sonucunda hangi suçların ortaya çıkarıldığı açıklanmamıştır. Tamamı günlük normal aktiviteler kapsamında olan fiillere odaklanan telefon dinlemeleri ve fiziki takipler, hiç bir şekilde somut deliller ortaya konmadan 'terör faaliyetleri' kapsamında değerlendirilmiştir. Söz konusu dinleme ve izleme tedbirleri, suç delili olmak yerine bireylerin özel hayatlarına yapılan müdahaleler anlamını taşımakta ve hukukun üstünlüğü ilkesine aykırılık teşkil etmektedir.

Hakimlikler, tamamen yasal faaliyetleri suç unsuru olarak değerlendirmiş ve hukuki değil siyasi bir zulmün yansıması olan kararlar vermiştir. Bu tutuklama kararları, çoğunluğu üniversite öğrencisi olan tutuklanan bireylerin hayatlarında telafisi çok zor zararlara neden olmaktadır.

Hukuki Çerçeve ve İhlal Edilen Haklar

Bu operasyon, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ve uluslararası hukuka göre ciddi hak ihlallerini içermektedir. Gözaltına alınan üniversite öğrencilerinin ve yaşı küçük çocukların haklarına yapılan müdahaleler, aşağıdaki yasal metinler çerçevesinde değerlendirilmelidir:

- BM Çocuk Hakları Sözleşmesi: Madde 14, 15, 16, 28, 37, 40(2)(a)
- BM Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi: Madde 17, 18, 24
- Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS): Madde 5, 6, 8, 11
- Türkiye Cumhuriyeti Anayasası: Madde 17, 19, 20, 41, 42

İhlal Edilen Haklar:

- **Özgürlük ve Güvenlik Hakları:** Yasal olmayan suçlamalarla bireylerin gözaltına alınması, Anayasa'nın 19. maddesi ve AİHS Madde 5 kapsamında özgürlük ve güvenlik haklarının ihlalidir.
- **Adil Yargılanma Hakkı:** Suçlamaların yasal dayanağının olmaması, AİHS Madde 6 ve BM Çocuk Hakları Sözleşmesi Madde 40(2)(a) çerçevesinde adil yargılanma hakkının ihlaline işaret eder.
- **Özel Hayata ve Aile Hayatına Saygı Hakkı:** Yetişkinlerin ve özellikle de çocukların keyfi şekilde soruşturulması, zorla evlerinden gözaltına alınması, uzun süre fiziki ve teknik takip altında tutulmaları ve ailelerinden koparılması, BM Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi Madde 17, AİHS Madde 8 ve Anayasa'nın 41. maddesi ile korunan özel hayata ve aile hayatına saygı haklarını ihlal etmektedir.
- **İşkence ve Kötü Muamele Yasağı:** Gözaltı koşullarının hem yetişkinler hem de çocuklar üzerinde yarattığı fiziki ve psikolojik baskı, AİHS Madde 3 ve BM Çocuk Hakları Sözleşmesi Madde 37 altında işkence ve kötü muamele yasağını ihlal eder.

- **Eğitim Hakkı:** Gençlerin ve çocukların eğitimlerinin kesintiye uğraması, Anayasa'nın 42. maddesi ve BM Çocuk Hakları Sözleşmesi Madde 28 kapsamında eğitim haklarının ihlalidir.

Ayrıca belirtmek gerekir ki, BM Çocuk Hakları Sözleşmesi Madde 40(2)(a), **çocukların işlenmiş oldukları dönemde ulusal veya uluslararası hukuk tarafından yasaklanmamış eylemler veya ihmaller nedeniyle suçlanamayacaklarını ve cezalandırılmayacaklarını** belirtmektedir. 7 Mayıs 2024'te İstanbul'da gerçekleştirilen operasyon bağlamında, özellikle yaşları 18'den küçük 16 çocuk için bu madde ciddi şekilde ihlal edilmiştir. Çocuklar, yasal ve meşru eğitim faaliyetlerine katıldıkları, sosyal etkinliklerde buldukları ve aileleriyle veya arkadaşlarıyla birlikte yaşadıkları için gözetim altına alınmışlardır. Bu çocuklar, yasalarla belirlenmiş haklarına dayanarak herhangi bir suç işlememiş olmalarına rağmen, uluslararası hukuk normlarına aykırı olarak suçlu muamelesi görmüşlerdir. Özellikle, bu çocukların zorla evlerinden alınarak, uzun saatler boyunca yasal temsilcileri olmadan sorgulanmaları, hem psikolojik hem de fiziksel olarak ciddi zararlar doğurmuş ve BM Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin temel ilkelerine aykırı hareket edilmiştir.

Sonuç

7 Mayıs 2024 tarihinde İstanbul'un Beylikdüzü ilçesinde gerçekleştirilen operasyon, ulusal ve uluslararası hukuka göre ciddi insan hakları ihlallerini içermektedir. Gülen Hareketi ile bağlantılı oldukları iddiasıyla gerçekleştirilen gözaltı ve tutuklamalar, özellikle çocuklar ve gençler açısından vahim sonuçlar doğurmuştur. Gözetim altına alınan 16 çocuk ve diğer bireylerin ve özellikle tutuklanan 29 kişinin maruz kaldığı muameleler, özgürlük ve güvenlik hakları, adil yargılanma hakkı, özel hayata ve aile hayatına saygı hakkı, işkence ve kötü muamele yasağı, eğitim hakkı gibi temel hakların ihlal edilmesine neden olmuştur. Özellikle çocukların yasadışı ve keyfi suçlamalarla karşı karşıya kalmaları, uluslararası insan hakları normlarına aykırıdır ve bu tür uygulamalar, hukuk devletinin temel ilkelerine zarar vermektedir.

Öneriler

Tutuklananların Serbest Bırakılması: Keyfi şekilde temelsiz gerekçelerle tutuklanan öğrenciler ve yetişkinler derhal serbest bırakılmalıdır.

Bağımsız ve Tarafsız Soruşturma: Operasyon sırasında ve sonrasında meydana gelen hak ihlallerinin bağımsız ve tarafsız bir şekilde soruşturulması gerekmektedir.

Adil Yargılanma Hakkının Korunması: Suçlanan kişilerin adil yargılanma hakları güvence altına alınmalıdır. Yasal temsilci ve avukat desteği sağlanmalı, yargı süreçleri şeffaf ve tarafsız bir şekilde yürütülmelidir.

Çocuk Haklarının Korunması: Gözaltına alınan çocukların hakları, BM Çocuk Hakları Sözleşmesi ve diğer uluslararası belgeler çerçevesinde korunmalıdır. Ayrıca, benzer gerekçelerle çocuklara polis operasyonu yapılmaması için gerekli düzenlemeler yapılmalıdır.

Eğitim Hakkının Korunması: Eğitim hakkı, çocukların ve gençlerin temel bir hakkıdır. Gençlerin eğitimlerine devam edebilmeleri için gerekli önlemler alınmalı ve eğitim faaliyetleri suç unsuru olarak değerlendirilmemelidir.

Özel Hayata ve Aile Hayatına Saygı: Keyfi şekilde izleme ve dinleme faaliyetlerine son verilmeli, bireylerin özel hayatlarına ve aile hayatlarına saygı gösterilmelidir. Ailelerin bir arada tutulması sağlanmalı ve ailelerin bütünlüğüne zarar verilmemelidir.

Psikolojik Destek Sağlanması: Gözaltı ve tutuklama sürecinde travma yaşayan çocuklara ve ailelerine uygun psikolojik destek sağlanmalıdır. Bu destek, çocukların ve ailelerinin yaşadıkları travmaların etkilerini azaltmaya yönelik olmalıdır.

Uluslararası Hukuka Uyum: Türkiye, taraf olduğu uluslararası sözleşmeler ve anlaşmalar çerçevesinde hareket etmeli ve uluslararası hukuka uygun davranmalıdır. İnsan hakları ihlallerinin önlenmesi ve hukukun üstünlüğünün sağlanması için gerekli reformlar yapılmalıdır.

Bu rapor, 7 Mayıs 2024 tarihinde İstanbul'da gerçekleştirilen operasyonun insan hakları ihlallerini belgelemek ve bu tür ihlallerin tekrarını önlemek amacıyla hazırlanmıştır. Ulusal ve uluslararası kamuoyunun dikkatini çekerek, adaletin sağlanması ve insan haklarının korunması hedeflenmektedir.